

Állásfoglalás a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) 7. § (3) pontban foglalt, a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében történő közhiteles nyilvántartásból való adatlekérdezés tárgyában

A Szolgáltató állásfoglalás iránti kérelmet **(Beadvány)** nyújtott be a Magyar Nemzeti Bankhoz (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.) **(MNB)** a Pmt. 12. § (1) bekezdésben foglalt, a Szolgáltatót is terhelő adatellenőrzési kötelezettséghez kapcsolódóan, e kötelezettség Pmt. 7. § (3) bekezdésben rögzített, közhiteles adatbázisból való lekérdezéssel történő teljesíthetősége tárgyában.

I. TÉNYÁLLÁS

A Szolgáltató a Pmt. 12. § (1) bekezdésében foglalt adatellenőrzési kötelezettségének teljesítésével kapcsolatban kereste meg az MNB-t, melyet közhiteles nyilvántartásból való adatlekérdezés alkalmazásával kíván teljesíteni.

A Szolgáltató a Beadványban előadta, hogy a közhiteles nyilvántartásból való adatlekérdezés alkalmazásával a Szolgáltató a hatóságok által nyilvántartott közhiteles adatokhoz fér hozzá, amely révén a Szolgáltató megítélése szerint az ügyfelek közvetlen felkeresése nélkül is elvégezheti a Pmt. által elvárt adatok és okiratok – kockázatérékenységi megközelítés alapján az ügyfelek kockázati szintjéhez mérten – rendszeres és teljes körű adat- és okiratellenőrzését, és eltérés esetén a közhiteles nyilvántartásból nyert adatokkal frissítheti adatbázisát, összhangban a Pmt. 7. § (8) bekezdés b) pontjával, miszerint *„[a] (2) bekezdésben meghatározott adatok vonatkozásában a (3) bekezdés alapján elvégzett közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérdezés eredményét rögzíti és nyilvántartja”*.

A Szolgáltató álláspontja az, hogy az üzleti kapcsolat létesítése során megismeri az ügyfeleit, akár személyesen, akár a Szolgáltató által üzemeltetett, biztonságos, védett, előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzi az ügyfél-átvilágítást. A Szolgáltató előadta, hogy az ügyfél-átvilágítás során szerzett adatok hitelességéről a személyazonosságot igazoló dokumentumok bekérésével, illetve a közhiteles nyilvántartások összevetésével győződik meg.

A Szolgáltató álláspontja szerint az ügyfél kockázati szintjének megfelelő rendszerességgel végzett adatellenőrzés során, mivel a Pmt. 7. § (3) bekezdése értelmében a személyazonosság igazoló ellenőrzését okiratok megkövetelésével vagy közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérdezéssel is el lehet végezni, elégséges a közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérdezés, amely az ellenőrzésen túl azt is biztosítja, hogy az adatok eltérése esetén a Szolgáltató saját nyilvántartásában felülírná, javítaná az ügyfél-azonosítási adatokat.

A Szolgáltató előadta, hogy mivel az ügyfélkapcsolat keletkezésekor minden ügyfél személyesen vagy azzal egyenértékű módon azonosításra került, az üzleti kapcsolat során az adatok ellenőrzésére elégséges a közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérdezés, hiszen az ügyfelek megkeresésével a Szolgáltató egyéb hiteles adatokhoz nem juthatna hozzá, illetve az ügyfélnyilatkozatok alapján szerzett adatok hitelességéről alapvetően a közhiteles nyilvántartásból lekérdezve bizonyosodna meg.

II. Jogkérdés

A Szolgáltató abban kérte az MNB állásfoglalását, hogy a hatályos szabályozási környezetben a Szolgáltató a Pmt. 12. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettségének, azaz az ügyfeleiről rendelkezésre

álló adatok naprakészen tartásának eleget tud-e tenni azzal, hogy az adatok naprakészségének ellenőrzése céljából a Pmt. 7. § (3) bekezdésében hivatkozott, a közhiteles nyilvántartásból való adatlekérdezés módszerét alkalmazza.

III. Az MNB álláspontja

Előljáróban az MNB rögzíti, hogy a felügyeleti tevékenységgel összefüggő állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése vagy keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalások kiadásának célja, hogy jogi normák által nem szabályozott kérdésekben vagy többféleképpen értelmezhető, adott esetben egymásnak ellentmondó jogi szabályozás esetén az MNB saját álláspontját ismertesse annak érdekében, hogy az állásfoglalást kérő az MNB – nem kötelező erejű – állásfoglalása ismeretében kialakíthassa saját jogi álláspontját. Az állásfoglalás kiadásának keretei között nincs lehetőség arra, hogy az állásfoglalás iránti kérelmet előterjesztő megvalósítani tervezett konkrét intézkedései, eljárása, folyamatai, üzleti megoldásai, termékei jogi megfelelőségét az MNB előzetesen vizsgálja, illetve jóváhagyja. Az MNB a felügyelt intézmények tevékenységét, egyedi gyakorlatát hatósági ellenőrzési tevékenysége keretében vizsgálja és értékeli.

Fentiek előrebocsátása mellett az MNB a Beadványban felvetett jogértelmezési kérdésben az alábbi felügyeleti álláspontot alakította ki.

A Pmt. 12. § (1) bekezdése alapján „[a] szolgáltató köteles biztosítani, hogy az ügyfélre vonatkozóan a 7–10. § alapján rendelkezésre álló adatok és okiratok, valamint az ügyfél kockázati szintjének meghatározása naprakészek legyenek, így különösen **az ügyfélre vonatkozóan rendelkezésre álló adatok és okiratok megváltozásáról történő tudomásszerzés esetén, a tényleges tulajdonosra vonatkozó adatok jogszabály alapján történő ellenőrzése céljából vagy az adózás területén történő együttműködés teljesítése érdekében a szolgáltató köteles ellenőrizni az ügyfeleiről rendelkezésre álló adatokat**”.

A Pmt. 12. § (2) bekezdése alapján „[az] (1) bekezdésben foglalt ellenőrzési kötelezettséget a szolgáltató kockázaterzékenységi megközelítés alapján, magas kockázat esetén évente, alacsony kockázat esetén legalább ötévente köteles elvégezni. **Ha az ellenőrzés során a szolgáltatónak kétsége merül fel az adatok és a nyilatkozatok naprakészségét illetően, akkor ismételten elvégzi a kétség kizárásához szükséges ügyfél-átvilágítási intézkedéseket**”.

A Pmt. 12. § (3) bekezdése alapján az „[ü]zleti kapcsolat fennállása alatt az ügyfél köteles a tudomásszerzéstől számított öt munkanapon belül értesíteni a szolgáltatót az ügyfélátvilágítás során megadott adatokban, illetve a tényleges tulajdonos személyét érintően bekövetkezett változásról”.

A Pmt. 6. § (1) bekezdés g) pontja szerint „[a] szolgáltató az ügyfélátvilágítást köteles alkalmazni (...) ha a korábban rögzített **ügyfélazonosító adatok valódiságával vagy megfelelőségével kapcsolatban kétség merül fel**”.

A Pmt. 7. § (3) bekezdés szerint „[a] szolgáltató a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében az alábbi okiratok bemutatását köteles megkövetelni, vagy **jogosult közhiteles nyilvántartásból adatlekérdezést végezni**”.

A Pmt. 7. § (8) bekezdése alapján „[a] pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzése és megakadályozása, az e törvényben meghatározott kötelezettségek megfelelő teljesítése, az ügyfél-átvilágítási kötelezettség teljes körű végrehajtása, valamint a felügyeleti tevékenység hatékony ellátása céljából **a szolgáltató a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében**

a) a b) pontban meghatározott eset kivételével, a (2) bekezdésben meghatározott adatokat tartalmazó, a (3) bekezdés alapján bemutatott okiratról - ideértve az okiratban feltüntetett valamennyi személyes adatot -, a lakcímet igazoló hatósági igazolvány személyi azonosítót igazoló oldala kivételével másolatot készít, vagy

b) a (2) bekezdésben meghatározott adatok vonatkozásában a (3) bekezdés alapján elvégzett közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérdezés eredményét rögzíti és nyilvántartja”.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény alapján elkészítendő belső szabályzat kötelező tartalmi elemeiről szóló 21/2017. (VIII. 3.) NGM rendelet **(NGM rendelet)** 1. § c) pontja szerint „[a] pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben (a továbbiakban: Pmt.) meghatározott kötelezettségek körébe tartozó feladatok teljesítésére a szolgáltató által elkészítendő, a Pmt. 65. § (1) bekezdése szerinti belső szabályzat kötelező tartalmi elemei a következők: (...)

c) az ügyfélazonosító adatok valódiságával vagy megfelelőségével, illetve a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban felmerült kétség alapjául szolgáló adatok, tények, körülmények”.

Amennyiben az ügyfél a változásbejelentési kötelezettségének nem tesz eleget, azonban a Szolgáltató az adatváltozást bármilyen módon – akár a Pmt. 12. § (1) bekezdése alapján végzett ellenőrzés folyamán, akár más úton – észleli, akkor a Szolgáltatónál szükségszerűen kétség kell, hogy felmerüljön a korábban rögzített adat valódiságát, illetve megfelelőségét illetően, így a Szolgáltató köteles a Pmt. 6. § (1) bekezdés g) pontja alapján ismételt ügyfél-átvilágítást alkalmazni.

Amennyiben a Szolgáltató a Pmt. 12. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségének teljesítése során azt észleli, hogy az ügyfélre vonatkozó személyazonosságot igazoló adatok, okiratok nem felelnek meg a naprakészség elvárásának, köteles a Pmt. 7. § (3) bekezdésében foglaltak alapján okiratok bemutatását megkövetelni vagy **jogosult közhiteles nyilvántartásból adatlekérdezést végezni** a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében.

A Pmt. 7. § (3) bekezdésében biztosított lehetőségekhez (okiratok bemutatása vagy közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérés) kapcsolódóan a Pmt. 7. § (8) bekezdése rögzíti, hogy a Szolgáltató vagy okiratmásolat elkészítésére, vagy a közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérdezés rögzítésére és nyilvántartására köteles.

Az MNB indokoltnak, s így egyben jó gyakorlatnak is tartja, ha a Szolgáltató rendszeresen alkalmazza a közhiteles nyilvántartásokat a Pmt. 12. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége teljesítése során, ezzel támogatva az ügyfélre vonatkozóan a Pmt. 7–10. § alapján rendelkezésre álló adatok és okiratok ellenőrzését és naprakészen tartását.

Mindazonáltal amennyiben a Szolgáltató a megváltozott adatot a kockázatérzékenységi alapon a közhiteles nyilvántartásból történő ellenőrzést követően nyilvántartásában átvezeti, a kétséget megalapozó adatok, tények, körülmények tekintetében – az NGM rendelet 1. § c) pontjában foglaltakra figyelemmel – a Szolgáltató belső szabályzatában foglaltak az irányadók.

Amennyiben a Szolgáltató észleli, hogy az ügyfél, valamint annak meghatalmazottja, a rendelkezésre jogosult és a képviselő személyazonosítására vonatkozó adatok nem felelnek meg a naprakészség előírásának, úgy az MNB jó gyakorlatnak tartja az ügyfél, valamint annak meghatalmazottja, a rendelkezésre jogosult és a képviselő figyelmét újból írásban felhívni az adatokban bekövetkezett változások közlésének a Pmt. 12. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségére.

Az MNB továbbá – kockázatkezelő intézkedésként – jó gyakorlatnak tartja, hogy a Szolgáltató az ügyfél legközelebbi személyes megjelenése során vagy az auditált elektronikus hírközlő eszköz útján elvégezze a Pmt. 7. § (8) bekezdés a) pontjában foglaltakat.

Szükséges kiemelni, hogy a Pmt. 12. § (1) bekezdése nem kizárólag a személyazonosításra alkalmas adatok, információk naprakésztségét várja el, hanem a Pmt. 7-10. § alapján rendelkezésre álló adatok és okiratok, ügyfél kockázati szintjének, valamint a tényleges tulajdonosra vonatkozó adatok naprakésztségét is.

Budapest, 2022. június 10.